

Tørre planter

Planterne skal være tørre når arbejdet påbegyndes. Er planterne våde efter sprøjtning, er risikoen for at få pesticider på huden større, end hvis planterne er tørre. Der kan også ved arbejde med tørre planter være en risiko. Nogle pesticider, som er indtørrede på planteoverfladen, kan opløses i vand, f.eks. hvis hænderne er fugtige.

Våd hud optager pesticiderne op til 10 gange hurtigere, end den tørre hud gør.

Personlig hygiejne

Personlig hygiejne er vigtig. Sørg for hyppig vask af hænder og underarme og altid før en pause. Desuden skal du vaske hænder, inden du ryger eller spiser samt inden toiletbesøg, således at du er sikker på, at du ikke har pesticidrester på hænderne.

Der skal være adgang til nødvendige og påkrævede velfærdsforanstaltninger i umiddelbar tilslutning til arbejdssteder i form af håndvask m.v.

Graviditet

Gravide må ikke arbejde direkte med kemiske bekæmpelsesmidler. Der findes retningslinier på www.gravidgartneri.dk for, hvornår gravide må opholde sig i væksthuse efter sprøjtning, hvornår de må håndtere behandlede planter med kemisk bestandige handsker og håndtere planter uden handsker.

Hjemmesiden er for dig, der er gravid og arbejder i et gartneri, som anvender kemiske bekæmpelsesmidler (pesticider). Klik på et produkt, et aktivstof eller en pesticidtype og læs, hvordan du beskytter dit ufødte barn.

Vær også opmærksom på de særlige forholdsregler for anvendelse af pesticider, der mistænkes for at være hormonforstyrrende. Se *Miljøstyrelsens retningslinier for anvendelse af hormonforstyrrende bekæmpelsesmidler.*

Til dig som er gravid og arbejder i væksthuse

Find vejledning om arbejde i væksthuse, hvor der bruges pesticider. Søg efter det relevante stof eller produkt på www.gravidgartneri.dk

Miljøstyrelsen 2009. Anbefalede retningslinjer for anvendelse af følgende bekæmpelsesmidler:

Topflor, Bonzi, Pirouette, Acrobat WG, Dithane NT, Tridex DG, ND Mastana SC, Floramon A, Floramon B, Floramon C, Baymat Ultra Rosensprøjttemiddel, Fungaflor Smoke og Fungazil TM-100.

Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til BAU Jord til Bord:

Jordbrugets Arbejdsmiljøudvalg

Agro Food Park 13

8200 Aarhus N

Mail: jordbruget@baujordtilbord.dk

Telefon: 87 40 34 00

Arbejdstagersekretariatet

Kampmannsgade 4, 1790 København V

Mail: baujordtilbord@3f.dk

Re-entry

www.baujordtilbord.dk

Udgiver: BFA Transport, Service-Turisme og Jord til Bord

Layout og tryk: 3F

ISBN nr.: 978-87-910-73-717

Branchevejledning om foranstaltninger ved arbejde med pesticidbehandlede planter i væksthusegartnerier.

Førord

BAU Jord til Bord, Jordbrugets Arbejdsmiljøudvalg har udgivet denne branchevejledning for at give en kort beskrivelse af, hvilke forholdsregler man skal tage, når man arbejder i væksthuse med pesticidbehandlede planter. Således, at arbejdet kan udføres sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Undersøgelser tyder på, at arbejdet med pesticidbehandlede planter kan udgøre en sundhedsfare, hvis ikke de nødvendige forholdsregler tages.

Arbejdstilsynet har haft vejledningen til gennemsyn og finder, at indholdet i den er i overensstemmelse med arbejdsmiljølovgivningen. Arbejdstilsynet har alene vurderet vejledningen, som den ligger og ikke taget stilling til, om den dækker samtlige relevante emner inden for det pågældende område. Herudover tages der forbehold for den teknologiske udvikling. Endvidere har Miljøstyrelsen haft vejledningen til høring.

Vejledningen findes på flere sprog. Du finder Re-entry på www.baujordtilbord.dk når du søger på "re-entry".

Planlægning og tilrettelæggelse

Generelt gælder, at arbejdet skal planlægges, tilrettelægges og udføres sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Arbejdet med pesticidbehandlede planter i væksthuse skal tilrettelægges og udføres, så man ikke udsættes for skadelige påvirkninger fra pesticider.

Ved tilrettelæggelsen af arbejdet skal man vurdere sundhedsfaren og fastlægge forholdsregler for at undgå disse farer. Brugen af pesticider skal indgå i arbejdet med den særlige kemiske arbejdspladsvurdering (APV).

Efter sprøjtning

Efter at en kultur er sprøjtet, er der en risiko for både at indånde og at have hudkontakt med pesticider. Der er ikke faste retningslinjer for, hvornår det igen er sikkert at håndtere planterne uden anvendelse af personlige værnemidler. Det afhænger af hvilket middel der er anvendt.

Med hensyn til indåndingsrisiko anses det som regel for sikkert, at arbejde i væksthuset 2 døgn efter at der er sprøjtet, med mindre andet er angivet i leverandørbrugsanvisningen og under forudsætning af, at der er foretaget en grundig udluftning efter sprøjtningen.

Der gælder imidlertid særlige forholdsregler for anvendelse af pesticider, der mistænkes for at være hormonforstyrrende. *Se Miljøstyrelsens retningslinier for anvendelse af hormonforstyrrende bekæmpelsesmidler.*

Arbejdsgiveren skal udarbejde en risikovurdering, som omhandler virksomhedens lokale forhold for anvendelse af pesticidet. Denne kan udarbejdes på baggrund af leverandørens sikkerhedsdatablade (leverandørens brugsanvisning).

Det skal fremgå af leverandørens sikkerhedsdatablade, hvornår det er sikkert at gå ind i et pesticidbehandlet område og arbejde med planterne uden beskyttelse. Man bør udelukkende anvende midler fra leverandøren, der oplyser hvornår det er forsvarligt igen at arbejde uden værnemidler.

Som ansat er du altid ansvarlig for, at følge arbejdsgiverens instruks for korrekt anvendelse og håndtering af pesticider.

Skiltning og instruktion

Arbejdsgiveren skal sørge for, at de ansatte ikke uforvarende kommer i de behandlede væksthuse, før det er sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Dette skal gøres ved skiltning og evt. aflåsning.

Arbejdsgiveren har pligt til at sørge for en effektiv oplæring af de ansatte i, hvordan de skal udføre deres arbejde forsvarligt. Arbejdsgiveren har pligt til at stille personlige værnemidler til rådighed og instruere de ansatte i brug af dem, samt sikre at de anvendes korrekt. Ligeledes er det arbejdsgiverens pligt at sikre, at værnemidlerne rengøres, vedligeholdes eller udskiftes, så de altid er intakte og opbevares korrekt.

Forholdsregler

Beslutningen om, hvilke foranstaltninger der skal træffes, afhænger af den pågældende arbejdsopgave og dens omfang.

Leverandørbrugsanvisninger/Sikkerhedsdatablade

Læs og følg brugsanvisningen for det anvendte middel nøje. Sørg for altid at få en forståelig instruktion. Det er arbejdsgiverens ansvar at sørge herfor.

Hvor arbejdet ikke kan udføres forsvarligt på anden måde skal der bruges egnede personlige værnemidler og særligt arbejdstøj.

Handsker

Hvis der er risiko for at få pesticider på hænderne, skal der altid anvendes egnede handsker.

Engangshandsker er et vigtigt personligt værnemiddel. Man skal være opmærksom på, at handsker skal være modstandsdygtige overfor det anvendte bekæmpelsesmiddel. Handsker af materialet nitril er modstandsdygtige overfor mange kemiske påvirkninger.

De ansatte kan finde oplysning i leverandørbrugsanvisningen om, hvilke handsker der er egnede til arbejdet med det pågældende bekæmpelsesmiddel.

Arbejdsgiveren kan finde ud af hvilke handsker, han skal indkøbe til arbejde med et bestemt middel, ved at hente oplysninger i sikkerhedsdatabladet for bekæmpelsesmidlet og i brugsanvisningerne til handsker.

Engangshandsker må, som navnet siger kun bruges én gang. De skal således kasseres hver gang de tages af og ved brud på handskens. Håndvask med sæbe anbefales i forbindelse med handskeskift og før pauser.

Almindelige gummihandsker fremstillet af latex danner ikke en effektiv barriere mod kemiske bekæmpelsesmidler og må derfor ikke anvendes. Det samme gælder almindelige arbejdshandsker af læder, tekstil eller plast, som heller ikke yder beskyttelse mod kemiske bekæmpelsesmidler.

Når man arbejder med handsker i længere tid anbefales det at anvende en tynd bomuldshandske, eventuelt uden fingre, inde i engangshandsken, for at opsuge fugt og sved.

Forklæde

Vær opmærksom på, hvor på kroppen der er risiko for kontakt med de behandlede planter. Brug egnet forklæde hvis du arbejder imellem bordene eller læner dig ind over planterne.

Brug et vandtæt forklæde, men sørg for at have tørt bomuldstøj under. Du må ikke bære forklæde direkte på huden.

Holdes forklæde eller beskyttelsesbeklædningen tør, ydes en vis beskyttelse. Våd tøj yder ikke beskyttelse. Pesticiderne trænger hurtigere igennem våd beklædning.